

— Belé! — kiáltották.

Félrevonultak tehát hárman és tanácskozni kezdtek. De nekik is könnyebb lett volna öt tojáson kotlani, mint ezen az egyen.

Végre mégis kiköltötték valahogy az igazság fiát és visszatértek. A bíró pedig odaállt az emberek elé és így szólt:

— Azt tekintettük, hogy harminckét családot tizenkettőből nem lehet adni. Azt tekintettük, hogy senkik igénylő nem hajlamos arra, hogy a saját méheket megismerje. Ennek folytán ítéletet hoztunk, hogy a jelenvaló tizenhárom vesztes olvassa meg és számolja meg az összes méheket, amelyek a tizenkét családban vannak; azután pedig osszák el egymás között, mint jó testvérek, hogy mindenkinek egyforma számban jusson. Ez tiszta dolog lesz s ámen.

Még a csend is meglepődött az ítéletre s nem tudott neszhez jutni.

— Hát azokat, hogy számoljuk meg, nem mondaná meg? — bugygyant fel végre egy panaszos hang.

— Mint a juhokat, amikor kijönnek a kosárból! — szólott Móesi bácsi.

— Még meg is lehet csapnattani őket! — állott fel egy vesztes, mire a többi is felkelt egymásután. Némelyek nevettek, mások szóbeszéd-voltak, de senki sem akadt, aki nekiszánkozott volna, hogy megoldassa a méheket. Lassanként el is oszladoztak s csak a háziak maradtak,

KOVÁCS IMRE: HULLÓ MAGYARORSZÁG....

(Válasz, 1935, 7.-8. sz. Budapest)

Az a magyar értelmiségi nemzedék, mely közel egy esztendővel ezelőtt a reformok biztos reményében oly' határozottan hajlott a hivatalos Magyarország felé, rövid pár hónap alatt nem csak kiábrándult reményeiből, hanem egyenesen kétségbeesett. Sötét, reménytelen rajzuk a magyar parasztság, a magyar nép helyzetéről már nem fájó-panaszos részletmegállapítás csupán, hanem — hogy az Ő kifejezésükkel éljünk — egy „néphálál” kivizionálása a valóságból. Kétségtelenül hűlezzük a „néphálál”-hangulat egy sajátos, a saját maga gondolkodása zsákuccájába került „értelmiségi” réteg halálhangulata, a mai magyar valóságról adott rajzuk azonban ezáltal a legkevésbé sem veszít őszinteségéből.

Vasárnap este 8 óra van. Magam elé meredve állok az Erzsébet-híd pesti lábánál... Körülöttem él Budapest. A dunaparti korzón megelégedett emberek tömege hullámszik, a kávéházak terraszán vidáman vacsoráznak Budapest jómódú polgárai, olykor a jazz ritmikus csörömpölésének foszlányait hallani, odébb vibráló transzparensok hívják az embereket a bárók földalatti világába és a Dunán most siklik el mellettem a kivilágított luxushajó, fedélzetén táncoló párok önfeledt ölelkezésével. Budapest él, mulat, szórakozik, olyan lázas mohósággal, mintha utolsó óráit élné. Az emberek nem törődnek semmivel, nem érdekli őket az élet, a világ, a holnap, csak a; ma, a ma varázslatos mámore; kihasználni minden percet, mert holnap talán már nem lehet. Bomló, széteső, haldokló társadalmak utolsó őrült rángatódzása ez, de ők még nem érzik, nem látják a holnap közeledő tragédiáját. Pedig két héttel ezelőtt, pünkösd: első napján délután három órakor Tápiósülynél a Tápió-partján fehérbe öltözött „Szent Lélektől megszállt” szektás magyar parasztok ereszkedtek térdre és széttárt karral a megfeszített Krisztusra emlékezve „új nyelveken szólva” sokáig imádkoztak hangosan, majd beleméritkeztek a Tápió hullámaiba, mint jelképes sírba és abból bűneiktől megtisztulva jöttek ki. Utána hozsánnára vonultak vissza házaikba, hogy nyugodtan várják a világ végének közeledtét,

amely már szerintük „a jelekből ítélve” nincs messze.

Hódmezővásárhelyen a nyomorgó agrárszegények koplaló szektájának istentiszteletein üvöltve verik a földhöz magukat a hívők, hogy az ördögöt kiűzzék magukból, mert tulvilági életüket mindenképpen biztosítani akarják, ha már e világ nem nyújt nekik semmit. Ibrányban a magtalanok szektája kimondta a haldoklás itéletet önmaga felett; nem hoznak világra többé utódokat, nem kell gyerek, mert azok is úgy nyomorognának, mint ők, ezt pedig nem akarják. Pontot tesznek tehát mindennek a végére, nevezik azt életnek, szenvedésnek, vagy akár az ember földi céljának. Feketébe öltöznek, a gyümölcsfákat kiirtják a tanya körül, csak az akác-fát tűrik meg. Ami életet jelent, az nem kell nekik.

Lent Baranyában, a pislogó életű, egykézű magyar falvakban már feladta a paraszt a küzdelmet és letette a kemény parasztsors örökösi harcának fegyverét, a kaszát. Nem lát többé célt az életben és az Istent is kihívja maga ellen, hogy pusztulása biztosabb legyen. Ugyanakkor ma még némán, leszorított ajakkal, de egyre fokozódó vitalitással és támadókedvvel áll a faji öntudatra ébredt, nagynémet eszmékért lelkesedő svábság a magyar faluk előtt, — mint egykor Odoaker germán zsoldosai a római birodalom limesein —, hogy a kellő pillanatot kihasználva megadják a kegyelemdőfést a vonagló baranyai magyarságnak.

...Két hétig jártam Matolcsy Mátyással Dél-Magyarországot és néztem a haldoklást. Most itt állok, alig egy órája érkeztem meg és megdöbönt ez a Róma utolsó éveire emlékeztető epikureista élet, ami körülöttem folyik. Itt nem tud senki semmit, vagy nem akar tudomást venni a szektás magyar parasztról, a baranyai élet-halál harcról, a magyarság pusztulásától, vagy — talán mindent tudnak, de az utolsó órák lihegő túsáiban már nem törődnek a holnap előrevetett árnyékával. Az ellentét ereje visszaidézi bennem a közeli emlékeket. Egyszerre megjelenik előttem az egyik drávaparti kis baranyai község képe, amelynek a templomtornyán minden este mozdulatlanul áll egy gólya és nézi a falut, amelyik elűzte őt. Nem kell a baranyai faluknak a gólya, még a látásától is irtóznak. Ebben a faluban is elzavarták a házakról, nem engednek nekik fészket rakni és amikor az utolsó gólyapár a templomtornyán kísérletezett, az egyiket lelőtték. Árván maradt társa minden este rászál a templomtorny csillagjára, hogy tetemre hívja a falut. De a falu már nem válaszol.

A pusztuló, hulló magyarság szimbóluma a templomtornyán álló gólya; a fogyó, halálraitélt magyarságé, amelyet ott lent megmenteni már nem lehet. Baranyában egymásután merülnek el a magyar községek a terjeszkedő némettség tengerében, s a haldokló magyar falukban Baranyától Tolnáig és Fejérmegyén keresztül fel Budáig, egy nagy német nemzetiségű tömb van kialakulóban, amely elválasztja a Dunántúlt az ország törzsétől. És ha a Dunántul is elveszett, nincs többé Magyarország...

VERES PÉTER: AZ ALFÖLD PARASZTSÁGA
(Uj Magyar Könyvtár 1. Budapest, 1936.)

Munkatársunk nem azt akarja bemutatni, hogy milyen az alföldi parasztság, hanem azt, hogy miért olyan, amilyen. Szempontjai ezért társadalomtudományiak. Ezeket a társadalomtudományi szempontokat azonban nem a tudomány elvontsága mozgatja, hanem a szerző kimeríthetetlen élmény anyaga az igazi magyar parasztságot jelentő kisparasztságról "és" földmunkásságról, illetve ahogy ő a magyarság e talpát nevezi: a rideg parasztságról. Az ismertető igazán zavarban van, amikor rövid részletet kell bemutatnia ebből az Alföld parasztságáról első ízben s valóban alulról készült szociografiai szintézisből. Szívesen mutatná be az egészet. A sok